

ПАМЕТНИКЪТ НА П.К.ЯВОРОВ

Паметникът на П.К.Яворов е открит на 11 ноември 2001 г. в Деня на народните будители. Той е изграден със средства на Община-Варна в знак на преклонение пред поетичния талант на Яворов, пред неговата бунтовна непоносимост към робството, както и в знак на благодарност за състраданието му към арменския народ.

Именно от състраданието тръгна и идеята за изграждането на паметника, изразена за първи път на 24 юли 1995 г. с едно писмо от Арменската общност във Варна до кмета на града и подписано от нейния председател г-н Вартанян. Писмото било препратено към Комисията по култура, която внесла предложение на редовна сесия на Общинския съвет-Варна, проведена на 6 септември 1995 г. Според

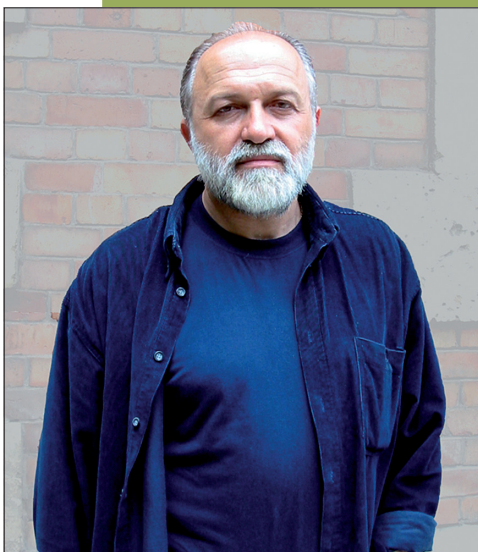
решение № 891-4 “в Морската градина да бъде поставен бюст-паметник на Пейо К. Яворов”. Следващият месец секретарят на Общината се обърнал с писмо до зам.-кмета по архитекту-

П. К. Яворов

ра с молба “да разгледате на предстоящото заседание на СТСУСА предложението за ситуиране на бюст-паметник на поета-революционер П.К.Яворов.” На 27 октомври пристигнал и отговорът от архитектурния кмет, според когото “...бюстът-паметник на П. К. Яворов да бъде ситуиран по централната алея на Морската градина, между бюста на д-р Петър Берон и паметната плоча на Гоце Делчев”. Така завършила емоционално-административната част от изграждането на паметника на Яворов.

КИРО ЯНЕВ

Изминали четири години в творческа и финансова подготовка до началото на 1999 г., когато Общината възложила изпълнението на паметника на Яворов на варненския скулптор Киро Янев заради по-изчистения и същевременно ренесансово-академичен подход към портретните бюстове. До този момент Киро Янев имал вече зад гърба си 20 години творчество като художник, проектант, преподавал е рисуване, рисувал е декори в театъра. Всяка свободна минутка Киро Янев отделял за моделиране. За 20-те изминали години – от 1978 г., когато завършил Художествената академия в София, до 1999 г. – скулпторът успял да създаде над 30 пластични творби.

Киро Янев създал много релефи в училища, черкви, магазини, офиси, реставрирал архитектурни скулптурни композиции по фасадите на най-стилните сгради във Варна, взел участие в над 60 художествени изложби. Негови творби притежават художествените галерии във Варна, Добрич, Гданск, Плевен и др.

Киро Янев започнал да моделира Яворов веднага. Дори преди да е получил аванс от Общината.

Заровил се в библиотеките, където намерил всички възможни фотографски и живописни портрети на своя модел, и започнал да моделира, спирайки най-често поглед на маслен портрет на Яворов от Цено Тодоров. Събрал и фотографии на всички паметници и бюстови портрети на Яворов, правени в България. Както сам признава, много не се впечатлил, но все пак разгледал с любопитство какво са правили преди него няколко от големите ни скулптори.

Още при моделирането скулпторът решил, че предпочита по-сецесионната интерпретация на Яворов като част от романтиката на епохата, отколкото героиката на нашите представи за нея. Ето защо Киро Янев моделирал мъжествено изрязаните черти на бунтовния поет, изградил ги експресивно, но в чистия и по-академичен дух на своя стил, след което ги противопоставил на медальонно изрязания бюст, стъпил върху постамент от два плавно изградени корниза в духа на паметниците от края на по-миналия век.

ИЗГРАЖДАНЕ

В началото на 2001 г. бюстовият портрет бил напълно готов и след куп перипетии, проблеми с леяря и заплащането на части, излязният бюстов портрет, излят току-що от бронз, стъпил на грубата дървена масичка в ателието на своя автор. Скулпторът съобщил факта на инвеститора, тоест на Община-Варна, където спешно се получили няколко оферти за изработка на постамента на готовия бюст. Приели офертата на Киро Янев и той проектирал и постамента. Неговата изработка възложили на скулптора Марин Йорданов, който през октомври изградил паметника, в последния ден на месеца го облицовал с черен гранит и така паметникът заел своето място в Алеята на Възраждането. Тържественото откриване се състояло на 1 ноември 2001 г., в Деня на народния будител. По никакви причини паметникът не бил осветен.